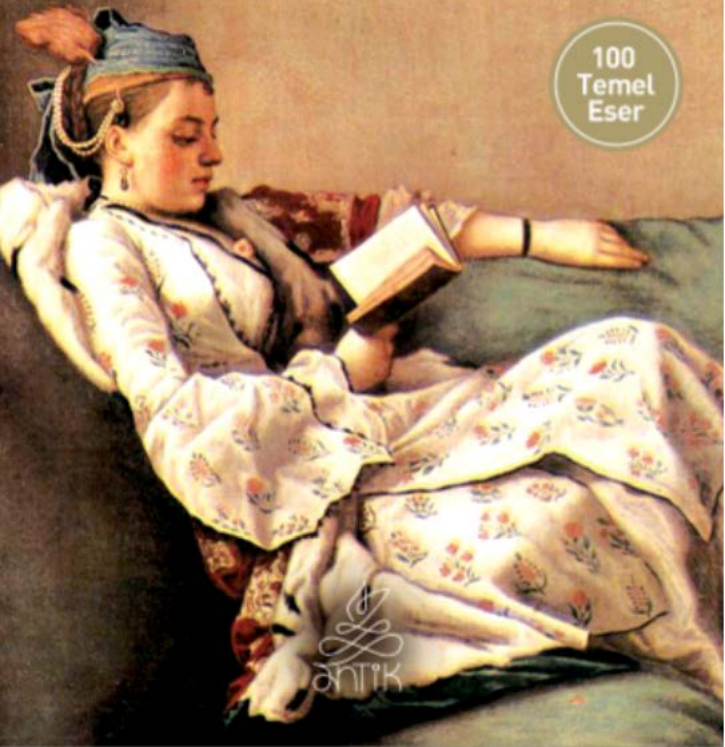

billur köşk hikâyeleri

100
Temel
Eser

ANTİK

BİLLUR KÖŞK HİKÂYESLERİ

SUNUŞ

Billur Köşk Hikâyeleri/Masalları, geleneksel masal örneklerimizdendir ve Türkiye'deki ilk masal derlemesi olarak bilinmektedir. Kitap içinde on dört masal bulunmaktadır. Billur Köşk kitaplarının en eski basımlarının üzerinde tarih bulunmasa da yaklaşık olarak en erken 1876 yılları olabileceği tahmin edilmektedir. O dönemlerde halk ağzından derleme veya Doğu dillerinden çeviri pek çok yazılı eserin, halk arasında yayılmaya başladığı bilinmektedir. (Kerem ile Aslı, Kırk Vezir Hikâyeleri, Binbir Gece Masalları, İran ve Hint Masalları gibi.) Bizim masallarımıza derleme ve kitaplaştırma anlamında ilk ilginin Batı dünyasından geldiği tarihi bir gerçektir. Macar bilgini Kunoş'un yayımladığı masal kitapları bu konuda bilinen ve kayda değer ilk eserlerdir. Yaptığım araştırmalarda, Alman Th. Menzel'in 1923'te *Billur Köşk Masalları*'nı neşrettiği bilgisine de ulaştım.¹ Ülkemizde düzenli, bilime dayalı derleme işinin Pertev Naili Bortav başkanlığında 1945 yılında başladığı bilinmektedir.

Billur Köşk Masalları incelendiğinde, onların Doğu masallarına benzediği görülür. Masalların halk arasındaki söyleniş ve anlatılışları, kitaptakilere benzer ama dilden dile değişikliklere uğramış şekildedir. Sözlü gelenekten tekrar derlenen masallarda, masal motiflerinde bazı değişikliklere, kiminin tamamıyla masaldan çıkartıldığına, ayrıntılarda yerel yaşantılara dair özelliklere rastlarız. Bu durum göstermektedir ki alınanlar, halk içinde, halkın zevk ve duyularına göre biçim değişikliklerine uğramıştır.

Billur Köşk Hikâyeleri'ni düzenleyip hazırlarken önceden hazırlanan kitapları da inceledim. (Server Bedi, Tahir Alangu, Melih Ergun, Tahir Hafizoğlu gibi.) On dört masaldan oluşan kitaptaki

1 http://www.turkcleronline.com/turkler/masallar/turkiye_masal_calismalari.htm

masallardan *Kahveci Güzeli* (çok fazla müstehcen öge bulundurduğu için) yerine, Tahir Alangu Hocamızın derlediği *Mercan Kız* masalını aldım. Genel olarak nakledilenlere bağlı kalmaya çalıştıysam da bu masalların halk içinde anlatılan, küçükken dinlediğim örnekleri de beni etkiledi. Kendi üslubum da ister istemez düzenlemelere dahil oldu. Kitaplarda yer alan bazı masalarda göze çarpan müstehcen ve argo kısımlar, halk ağzındaki anlatışlarda yer almamaktadır. Masalları benim üslubumdan okurken de bu özellik dikkati çekebilir. Kitabî masal özelliklerinden çok uzaklaşmamaya dikkat ettiysem de kitapta nine, dede ve teyzelerin anlatışlarına daha yakın bir üslup göze çarpacaktır.

Enver Naci Gökşen, masalı “insanoğlunun evren, dünya, hayat, tabiat, toplum ve kendisiyle ilgili tarihi oluşum, fikir, istek ve izlenimlerinin az veya çok değişikliğe uğrayarak ağızdan ağza geçme yoluyla çağımıza ulaşan ananevî hikâye etme örnekleri”² olarak tanımlamıştır. Sevinç Çokum ise, “Masal, her ne kadar geçmişin bir ürünü olarak gözükiyorsa da her çağda, bugün de ihtiyaç duyulan bir tür olmuştur,”³ demektedir.

Billur Köşk Hikâyeleri incelendiği ve okunduğu zaman, Gökşen ve Çokum’un cümlelerinin ne kadar yerinde olduğu görülmektedir. Eski çağlardan gelmelerine rağmen, bu masallardaki psikoloji, anlatışlar, olaylar, davranışlar, günümüze kadar gelen pek çok yaşayışı kısmen de olsa yansıtabilmektedir. Masalların belli bir döneme ve kısır bir dünya görüşüne saplanmamış oldukları dikkat çekicidir. Onları anlatan ve yazıya döken insanlarla birlikte gelişerek günümüze kadar ulaşmaktadırlar. Masalarda dikkati çeken bir diğer hususta şudur; zamanın değişmesine rağmen, halkın seziş ve düşünüşünün temel ilkeleri kökten değişikliğe uğramamaktadır. Bu yüzden, geçmişten gelse de masalları okurken günümüze ait tanıdık davranış, seziş, düşünüş örneklerine rastlamaktayız. Masalların içinde kendimizi

2 Gökşen, Enver Naci. *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatı*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1985.

3 Çokum, Sevinç. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*, Gökyüzü Yayınları, İstanbul, 1988.

çok da yabancı bir âlemde hissetmememizin sebeplerinden biri dilse,
diğeri de bu nokta olmalıdır.

Şimdi yeniden masal sandığımızı açıp yavaşça bu âlemde ilerle-
meye başlayabiliriz.

Elif Konar
Ağustos 2005

Zaman zaman içinde
Evvel zaman içinde
Kalbur saman içinde
Cinler cirit oynarken
Eski hamam içinde
Nerde var nerde yoksa
Bir sinek vızıldadı havaya
Yağını süzdük üç yüz altmış tavaya
Derisini sattık yüz binlerce liraya
Kemiklerinden bir köprü kurduk Çukurova'ya
Ne dün, ne demin, ne bugüne
Oradan iki adam geçti
Bir zayıf, bir şişman
Bir dost, bir düşman
Geçen de pişman
Geçmeyen de pişman
Sırat köprüsü mü desem?
Masal köprüsü mü desem?

İşte canlar, biz de geçtik bu köprüden hep birlikte! Bakalım ne-
reye varmışız? Gezinelim masallarımızın içinde, görelim, anlayalım.

BİLLUR KÖŞK VE ELMAS GEMİ

Bir varmış, bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş. Evvel zaman içinde, ülkelerin birinde halkı tarafından sevilen, sayılan, şanlı, adil, cömert, güzel ahlaklı bir padişah varmış. Ülke barış içinde, halk mutlu, mesut, hallerine şükrederek yaşamış. Dünya hali, güzellikler içinde bir imtihan olmalıymış. Padişahın büyük bir derdi varmış; çocuğu olmuyor, olsa da yaşayamıyormuş. İşte bu yüzden padişah hiç mutlu olamıyormuş. Halk da padişah için üzülüyor, onun sıkıntısından kurtulması için dua ediyormuş.

Nihayet günlerden bir gün, padişahın nur topu gibi bir kızı olmuş. Saraydaki ve ülkedeki herkes büyük bir sevinç yaşamış. Halka ziyafetler verilmiş, hatimler indirilmiş, dualar edilmiş, sadakalar dağıtılmış. Fakat bu sevinç içinde bir endişe varmış. Saraydakileri, dışarıdakileri, köydekileri, şehirdekileri, ülkede her kim varsa herkesi bir telaş almış: “Ya bu çocuk da ölürse?” “Ne çare bulsak da bu kız yaşasa?” Padişah toplamış âlimleri, bilgeleri, hekimleri, hocaları; onlara maddi manevi ne çare varsa arayıp, araştırıp bulmalarını emretmiş. Güzel bebek Bânû muayene edilmiş, kitaplar karıştırılmış, araştırmalar yapılmış, uzun uzadıya görüşülmüş, en sonunda varılan karar padişaha açıklanmış:

“Padişahımız, kızınızın yeryüzünde yaşamasına imkân görünmüyor. Ancak yeraltında hayatta kalabilir. Kızınıza yeraltında bir ev hazırlatın, varsın ömrünü orada devam ettirsin. Böylece sizler de evlat acısı yaşamazsınız. Her şeyin en doğrusunu Allah bilir.”

Padişah çaresiz bu teklifi kabul etmiş. Sarayın bahçesinde, yeraltına küçük bir saray inşa edilmiş. Öyle bir yer ki, her tarafı kapalıymış, sadece tavanında minik bir penceresi varmış. Güvenilir, bilgili, görgülü bir dadı, sütnine ve birkaç hizmetçi görevlendirilmiş. Böyle bir düzen kurulmuş. Padişah önceleri yine de çok rahat değilmiş fakat

çocuğunun yeraltı sarayında yaşayıp büyüdüğünü gördükçe umudu artmış. Aylar geçmiş, padişahın kaygısı yerini umuda bırakmış. Bu minik hanım sultan hem çok güzel hem de zeki ve akıllıymış. Vakti gelince okumayı, yazmayı ve diğer bütün ilimleri öğrenmiş.

Gel zaman git zaman, Bânû çok güzel, becerikli, yetenekli, uyanık, yetişkin bir genç kız olmuş. Hiç görmediği için, dünyayı çok merak ediyormuş. Dadısı ve öğretmenleri de bu merakını gidermek için bir çare gösteremiyormuş. Dışarıya çıkmak istediğinde sebepsiz geri çevriliyormuş.

Saray gibi dayalı döşeli bu mağarada her isteği yerine getirilse de eninde sonunda güzeller güzeli hanım sultanın canı sıkılmaya başlamış. Yerinde duramaz hale gelmiş. Kapalı bir mekânda görülmedik, bilinmedik yer mi kalır? Günün birinde tavandaki minik pencere aklına takılmış. Odada ne kadar masa, sandalye varsa dizmiş üst üste, çıkmış tepeye, açmış camı, bakmış pencereden. Başını şöyle bir dışarıya çıkarmış. Bir de ne görsün? Karşıda uçsuz bucaksız bir deniz... Üzerindeki gemiler güneş vurdukça pırıl pırıl parlıyor, göz kamaştırıyormuş. Sadece deniz mi? Yemyeşil ağaçlar rüzgârla dans ediyor, çiçekler rengârenk, kuşlar cıvıl cıvıl... Mis gibi çiçek kokuları etrafı sarmış. Hayran hayran kalakalmış hanım sultan. Gözleri kamaşmış, daha fazla bakamamış. Girmiş içeri, dalmış derin düşüncelere.

Dadısı gelmiş, odada bir karışıklık, Bânû'da bir tuhafılık varmış. Dört dönmüş hanımcığının etrafında, anlamaya çalışmış olan biteni. Bakmış, bakınmış, olmamış!

“A canım sultanım, haydi de bana ne oldu?” diye sorunca Bânû derin uykulardan uyanır gibi sıçramış:

“Üst üste koyan

Üstüne çıkan

Camları kıran

Zavallı sultan benim!” demiş.

“Bu dünyanın üstünde bambaşka bir dünya varmış. Parıltısı gözlerimi kamaştırdı. Güzelliği aklımı ve gönlümü aldı. Aman beni bu daracık yerden çıkarın, yoksa yaşayamam!”

Bunları duyan dadı, yüreciği korkuyla çarpa çarpa padişaha koşup diz çökmüş. Olup biteni bir bir anlatmış. Padişahı almış bir telaş... Hemen hekimler, âlimler, bilgiler, hocalar çağrılmış. Kız yeniden muayene edilmiş, kitaplar karıştırılmış, araştırılmış, derin derin düşünülmüş, uzun uzun konuşulmuş. Sonunda bir kararda birleşilmiş:

“Padişahımız, kızınızın bedeninde bir hastalık izi kalmamış. Artık onu dışarıya çıkarabilirsiniz ama birden olmaz. Yavaş yavaş, alıştıra alıştıra... Önce günde bir defa kısa bir süre çıkıp geri dönsün. Sonra dışarıda biraz daha fazla kalıp yine yerine dönsün. Böylece gözü güneşe, kendisi açık havaya alışsın. Şu an için dışarıda yaşamasında bir mahzur yok. Her şeyin en doğrusunu Allah bilir.”

Artık her gün dadısı hanım sultanı alır, sarayın has bahçelerinde, bağlarında dolaştırırmış. Bu şekilde gezilerin süresi her gün biraz daha uzamış. Gitgide dünya yüzünün havasına, suyuna, güneşine, toprağına, aşına, canlısına, cansızına iyice alışır olmuş Bânû.

Günlerden bir gün, gül bahçesinde gezinirken, engin denize barken bir süre düşünmüş. Sonra padişah babasının yanına gelmiş:

“Babacığım sizden bir şey rica edecektim. Şu görünen denizin üzerine billurdan bir köşk yaptırınız. İçini altından, gümüşten dökülmüş mücevher kakmalı eşyalarla, sırmalı atlas kumaşlarla, ipek halılarla döşetesiniz. Budur sizden gönlümün dileği, babacığım.”

Padişah ne dileklerle, emeklerle görebilmiş kızının büyüdüğünü. Hiç gönlü elverir mi kızı üzülün?

“A benim sultan kızım, seni ne dilekler, nasıl emeklerle bugünlere getirdik. Dilediğin köşk, saray, eşya olsun. Hazinesirim kızım uğruna dökülsün, saçılısın.”

Hemen mimarlara, ustalara emirler verilmiş, hazırlıklara başlanmış. Kervanlarla, uzak bir doğu diyarının dağlarından billur

kayalar getirtilmiş. Denizin tam ortasında, aralıksız çalışılarak yerine getirilmiş hanım sultanın dileği.

Köşkün inşası bitince bütün halk deniz kenarında toplanmış. Bakmışlar ki tarif edilmez güzelliği görenlerin gözleri kamaşır, dilleri tutulur... Deniz ortasında pırıl pırıl parıldaayan bir Billur Köşk ki, dünya üzerinde bir eşi daha yok.

Bânû gelip padişah babasının elini öpmüş, pek çok dualar etmiş. Padişah, mimarlara, ustalara, işçilere ihsanlarda bulunmuş ve kızına demiş ki:

“Ey benim canım kızım, nazlı kızım! İşte dilediğin köşk yapıldı. Yanına hizmetçilerini, dadını, istediğini al da var gönül hoşluğu içinde otur.”

Hanım sultan da almış yanına alacaklarını, hep birlikte gidip denizin ortasındaki Billur Köşk'e yerleşmişler.

Kızlar köşkte eğlenedursun, halk her taraftan köşkü görmeye gelir olmuş. Billurdan köşkün şöhreti komşu ülkelere kadar gitmiş. Oralardan da deniz yoluyla, kara yoluyla, gemilerle, teknelerle, kervanlarla gelip köşke bakar, öve öve bitiremezlermiş.

Billur Köşk'ün ünü tâ Yemen padişahının oğlunun kulağına kadar ulaşmış. Şehzadeyi bir merak sarmış; gelenden gidenden, tüccarlardan, gemicilerden Billur Köşk'ün hikâyesini sorar olmuş. Dinledikçe merakı daha da artmış. Sonunda dayanamamış, padişah babasının yanına gitmiş:

“A benim padişah babam, İstanbul padişahı derya üstünde bir Billur Köşk yaptırmış ki adı sanı dünyayı sarmış. Dille anlatması güç... İzin verin de gidip bir göreyim. Üç dört aya kadar dönerim.”

Padişah hayır duaları edip gerekli hazırlıkların yapılmasına izin vermiş. Padişah babasının iznini alan şehzade, hemen birkaç adamıyla gemiyi donatıp çıkmış yola. Gece gündüz, durmadan denizler aşmış, boğazlar geçmiş ve aylar süren bir yolculuktan sonra uzakta, denizin ortasında parıltısı göz kamaştıran bir yapı görmüş. Arkadaşlarına:

“Aradığımız yer burası olmalı,” demiş. Birkaç gün sonra köşkün yakınına varmış, dört yanını çepeçevre dolaşmışlar. Şehzade hâlâ “Hayal mi, düş mü?” diye düşünedursun, akşam olmuş. Köşkün yakınına demir atar atmaz bütün tayfa yatmaya gitmiş.

Bu sırada hanım sultan da hava almak için köşkün terasına çıkmış. Bakmış ki Billur Köşk’ün önünde bir gemi... “Acaba bu gemi kimin?” diye düşünürken, güvertede hayran hayran köşkü seyreden şehzadeyi görmüş. Şehzade öyle bir yığıtmış ki ayın on dördüne benzermiş. Kara kaşlı, aslan duruşlu... Göz kırpmaya, soluk almaya zaman kalmadan, hemen ona gönül vermiş. Şehzade de o anda, Bânû’yu görünce aklı başından gitmiş, dizlerinden gücü çekilmiş, düşüp bayılmış. Neden sonra ayıldığında bakmış ki kız yok.

“Aman nasıl etsem de yine görsem?” diye oradan oraya koştururken iyice yorgun düşen şehzadenin gücü tükenmiş. Bir kenara dinlenmek için oturur oturmaz uykuya dalmış.

Sultan ise yüreğinin heyecanını dindirmek için bir zaman odadan odaya dolaşmış; “Aman onu bir daha görsem!” diye pencere önüne gelmiş. Bakmış ki şehzade derin uykulara dalmış. Bir süre onu seyretmiş. Derinden bir “Ah!” çeken hanım sultanın gözlerinden inci gibi yaşlar akmaya başlamış. Güvertede uyuyan şehzadenin yüzüne düşen bir damla sıcacık gözyaşı, şehzadeyi uyandırmış. Şehzade gözlerini açıp başını yukarıya kaldırmış. Bir de ne görsün? Hanım sultan, iki gözü iki çeşme, kendisine bakıp ağlıyor. Şehzade, kızın da kendisini sevdiğini anlayınca gurura kapılmış. Her dediği olur, her arzusu yerine getirilir bir şekilde yetiştiğinden naz, niyaz bilmeyen şehzade, aşağıdan yukarıya seslenmiş:

“Ey şahane köşkün güzel meleği, gel seni ülkeme götürüyüm.

İşte gemi

İşte Yemen

Gel gidelim pupa yelken!”

Hanım sultan çok şaşırılmış. Ne olduğunu anlayamamış, içeriye girmiş. Şehzade, kızın şaşkın şaşkın bakıp sonra da içeriye girdiğini görünce reddedildiğini düşünmüş. Emir vermiş, Yemen'e doğru hareket etmiş.

Hanım Sultan'sa geminin gittiğini görmüş. Bu duruma çok içermiş, üzülmüş. Bir taraftan şehzadeyi seviyormuş, bir taraftan da kendini kötü hissediyormuş.

Şehzade Yemen'de bekleyedursun, Bânû önce ağlayıp sızlanmış, şaşırılmış ama sonra iyice düşünmüş, taşınmış. "Bak hele şehzadeye, demek kolay yolu değil, zor yolu seçti!" diye söylene söylene babasının yanına gelmiş:

"Ey benim padişah babam, size hep hayır duaları ediyorum. Ne arzu ettiysem yerine getirdiniz. Allah sizden razı olsun. Sizden bir dileğim daha var. Teknesi saf elmastan, kamarası mücevherden, direkleri yakuttan, döşemesi atlastan bir gemi isterim. İçine de kırk genç hizmetliyle kırk güzel kız isterim."

"Aman benim sultan kızım, nazlı kızım, seni ne dilekler, ne emeklerle büyüttüğümüzü unutmadım. Dilediğin gemi, istediğin tayfa ve hizmetli olsun. Varsın hazinelerim senin uğrunda dökülsün, saçılsın," demiş padişah. Biricik kızını sevmiş, okşamış.

Hemen bütün kuyumculara emir vermiş, gemi yapılmaya başlanmış. Hemen başlanmış başlanmasına ama, böyle bir geminin yapılması ancak birkaç yılda bitebilmiş. Elmas Gemi'nin tamamlandığını gören Bânû, hemen padişah babasının yanına gitmiş:

"Ey benim padişah babam! Gemi hayalimdekinden bile güzel olmuş. Şimdi bana izin verin de denizlerde bir süre dolaşayım, dünyayı tanıyayım," demiş.

Padişah, kızına çok değer verdiği için, ne olduğunu tam anlamasa da izin vermiş:

"Kızım, sultan kızım! Bir derdin var elbet. Ne olduğunu bilemiyorum, ama hissediyorum. Git, sağlıcakla dönüp gelesin. Dikkatli

olasın. Gözlerimizi yollarda koymayasın,” diyerek kızını alnından öpmüş. Ona hayır duaları edip uğurlamış.

Bânû, yanına kırk genç hizmetliyle kırk güzel kız alarak gemiye binmiş. Elmas Gemi de halkın hayran hayran seyrettiği bir gemi olmuş. Büyük bir uğurlamayla yola çıkmışlar.

Hanım sultan yanına yaşlı, yedi denizi de avucunun içi gibi bilen, güngörmüş, dünya gezmiş bir kaptan almış. Yanında getirdiği kırk hizmetli ve kırk güzel kız da gemide tayfaymış. Günler, aylar, yıllar geçmiş... Nice dalgalı denizlerden sonra, Elmas Gemi Yemen'e varmış. Gemidekiler limana yanaşıp demir atmışlar. O gece gemide sabahlamışlar.

Ertesi gün, halk hiç böyle bir gemi görmediği için hayran hayran Elmas Gemi'nin önüne toplanmış, gemiyi seyretmeye başlamış. Bunu duyan şehrin valisi de gelmiş:

“Acaba kimin gemisidir? Allah nazardan saklasın, ne kadar güzel yapmışlar. Böyle bir gemiyi daha önce ne gördüm, ne duydum,” diyerek doğruca saraya gitmiş.

Sarayda:

“Aman padişahımız, dün gece limana bir gemi gelmiş. Tarifi mümkün değil. Elmastan, mücevherlerden yapılmış bir gemi,” diye anlatmış. Padişah, lalasını limana göndermiş bir baksın, incelesin diye.

Lala bir filikaya binip doğru gemiye gitmiş. Baştan aşağıya kırmızı kıyafetler içindeki tayfalar sıralanmışlar. Onu iskelede karşılayıp yukarıya almışlar. Hanım sultan da yardımcısıyla beraber, kaptan kılığında lalayı karşılamış.

Şekerler, şerbetler, oralarda bilinmeyen yemişler ikram edip güzelce ağırlamışlar lalayı. Lala, hepsi de birbirinden alımlı bu seçme insanların tatlı dillerine, güzel yüzlerine, ikramlarına hayran kalmış. Ama gemiye niçin geldiğini de unutmamış:

“Aman beyzadelerim, sizlere, güzel ikramınıza doyum olmaz ama Yemen padişahı benden haber bekler. Güzel adlarınızı, gelip gittiğiniz yerlerin isimlerini bana bağışlayın. Gidip padişahıma bildireyim.”

Geminin kaptanı Bânû Sultan da:

“Ben bir tüccarın oğluyum. İstanbul’dan Yemen’e doğru yola çıktık. Denizleri dolaşalım, dünyayı görelim istedik,” diyerek cevaplamış lalayı.

Lala istediği cevabı alınca doğru saraya gidip padişaha anlatmış gördüklerini ve öğrendiklerini.

“Ey padişahımız, gittim gördüm, sorup öğrendim ve geldim. Bu bir tüccar gemisiymiş. Kaptanında da tayfasında da bıyık, sakal yok. Ayın on dördü gibi yiğitler ki sohbete doyum olmaz. Kaptan tatlı dilli, şirin sözlü, güzel yüzlü, zengin gönüllü bir insan. Tayfası da ona eş. Aman efendim görülmeye değer,” diye anlatınca ihtiyar yaşına, bunca senelik görgüsüne rağmen padişah da meraklanmış ve saltanat kayığıyla Elmas Gemi’ye gelmiş.

Kaptan Sultan, kayığı görünce hemen hazırlık yapmış. Tayfaların hepsine bu sefer sarı kıyafetler giydirmiş. Gemidekiler padişahı merasimle karşılamışlar. Kaptan kamarasına götürüp yer göstermişler. Şekerler, şerbetler, orada bulunmayan yemişler ikram etmişler. Hal hatır sormuşlar, hoş sohbetler etmişler. Padişah, hepsi seçme, alımlı, güzel insanların tatlı dillerine, şirin sözlerine, ikramlarına hayran kalmış. Bir gemi ki, her haliyle sultanlara layık... İçindekilerin davranışları da saray terbiyesinden seçkin bir örnek... Padişah gemiden ayrılırken aklından hep bunlar geçiyormuş.

O gece gördüklerini şehzadeye güzelce anlatmış. Zaten bu geminin ününü duymuş olan şehzade, babasının anlattıklarını da dinleyince iyice meraklanmış. O gece gözüne uyku girmemiş. Sabah hemen yanına lalasını da alıp Elmas Gemi’ye gitmiş. Uzaktan kayığın geldiğini gören Kaptan Sultan, tayfalarına bu sefer yeşil elbiseler giydirmiş. Hazırlıklar yapılmış. Şehzadenin kayığı gemiye yanaşınca onu da törenle karşılayıp kaptan kamarasına götürmüşler. Şekerler,

şerbetler, orada bulunmayan yemişlerden ikram etmişler. Şehzade sanki kendinden geçmiş! İlgiyi, ikramı hiç görmüyormuş. Kaptan kılığına girmiş kızı gördüğünde içine bir şeyler olmuş. Kız da gözünü şehzadenin gözünden hiç ayırmadan konuşuyormuş. Şehzade araştırmaya, soruşturmaya çalıştıysa da Bânû bütün soruları akıllıca cevaplayıp geçiştirmiş, kendisini gizlemeyi becermiş.

Ertesi gün, Elmas Gemi'nin kaptanı, şehrin kaptan paşasına haber salıp gemiyi bir havuza aldırılmış. Kendisi de gemi tayfasıyla birlikte sarayın yakınındaki bir konağı kiralayarak oraya yerleşmiş.

Bu arada sabahı zor eden şehzade, erkenden limana gelmiş. Bir de bakmış gemi yok! Kendini çok kötü hisseden şehzade, ne yapacağını bilememiş. Telaş içinde lalasıyla birlikte araştırmış, soruşturmuş. Elmas Gemi'nin havuza çekildiğini, kaptan ve tayfaların da komşu konağa misafir olarak yerleştiğini öğrenince rahatlamış. Hemen sarayın bahçesine geçmiş. Oradan komşu konağa bakmaya başlamış.

Bânû da o sırada konağın bahçesinde saraya karşı oturmuş, dinleniyormuş. İki yana saçılmış, incilerle süslenmiş sırma saçlı, kalem kaşlı, gül yanaklı bir dünya güzeli... Şehzade, kızı görür görmez hem şaşırmış hem de bir tuhaf olmuş. Bu kızda Billur Köşk'te görüp de sevdiği kıza benzer haller görmüş ama emin olamamış. "Acaba bu güzel de kimdir? Kaptanın hanımı mıdır?" diye düşüncelere dalmışken Bânû onu fark etmiş ve hemen içeriye girmiş. Şehzade, bir daha görürüm belki diye bahçede dolanıp durmuş ama kız bir daha çıkmamış.

Çaresiz odasına çekilmiş ama gözüne uyku girmiyormuş. Sabah ilk iş hemen konağı gözetlemiş. Fakat boşuna! Ne dünya güzeli kızı, ne de hizmetlilerden birini görebilmiş. Varıp sultan anasına derdini anlatmaktan başka çare bulamamış:

"Aman sultan anacığım, şu karşığı konakta İstanbul'dan gelmiş Elmas Gemi'nin sahibi kaptan ve tayfaları kalıyormuş. Bahçede bakınırken konakta bir güzel gördüm. Sabahı zor ettim, gözüme uyku girmedi. Ne yapacağımı bilemedim. Bir yerlerde duramaz, bir iş

yapamaz hale geldim. Aman anacığım, al şu mücevher kakmalı altın nalınları da ona hoş geldin hediyesi olarak götür. Hem rica et, o güzel kızın yüzünü bir defa daha göreyim. Yoksa buralarda duramam.”

“A oğulcuğum, sen kocaman bir sultan oğlusun. Hiç sana yakışır mı? Kendini topla diyeceğim ama yapacak halde görünmüyorsun. Yine de sana sabır tavsiye ediyorum. Hele bekleyelim bakalım, alınımızdaki yazı ne şekilde ortaya çıkar. Belki de o güzel kız kaptanın kardeşidir.”

“Anacığım, sultan anacığım! Doğru söyledin, belki de kaptanın hanımı değil, kardeşidir. Ama bekleyecek gücüm kalmadı. Sen bir git, görüş, halimi anlat. Ne olur bir kerecik olsun göreyim.”

Oğlunun bu sözlerini endişeyle dinleyen Valide Sultan, durumunun ciddiyetini anlamış. Almış hoş geldin hediyelerini, gitmiş komşu konağa. Konağa Valide Sultan'ın ziyarete geleceğini haber etmişler. Hazırlıklar yapılmış, Valide Sultan en güzel biçimde kapılarda karşılanmış. Valide Sultan'ı, kapı önünden alıp odaya buyur etmişler. Oda kapısından girerlerken Bânû yerinden dört adım kalkmış, Valide Sultan'ı usulüne göre selamlamış. Ona uygun bir yer göstermiş. Halini hatrını sorduktan sonra el çırpmış, hizmetlileri çağırmış. Ev sahibiyile ziyaretçi, ikram edilen turunç şerbetini koklaya koklaya yudumlamışlar. Etrafta tepsi dolaştıranlar ayrı, bardak toplayanlar ayrı, peşkir tutanlar ayrı olmak üzere, her birisi seçme, edalı, güzel kızlar dolaşmış. Düzen, usul, her şey saray terbiyesine layıkmiş. İkram faslı bittikten sonra, Hanım Sultan'a şehzadenin gönderdiği hediyeği takdim etmişler. Hanım Sultan elini bile uzatmadan, kapı dibindeki kalfasına işaret etmiş:

“Götürün o nalını mutfaktaki Arap Bacı giysin,” diye emir vermiş. Valide Sultan bu duruma çok şaşırmiş. Gördüklerine, duyduklarına inanamamış. Böyle şeylere alışık değilmiş. Sıkılsa da oğulcuğunu hatırlamış, nihayet bir ana yüreği taşıyormuş. Şehzadenin isteğini dile getirmiş: